

ENW'R PWYLLGOR CRAFFU	Pwyllgor Craffu Cymunedau
DYDDIAD Y CYFARFOD	30 Tachwedd 2023
TEITL	Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur: Adroddiad Blynyddol 2022/23
AWDUR	Dafydd Gibbard, Prif Weithredwr
AELOD CABINET	Y Cyng. Dyfrig Siencyn, Arweinydd
PWRPAS	Diweddariad ar y cynnydd wnaed wrth weithredu'r Cynllun ers Mawrth 2022

1. CEFNDIR

- 1.1 Mabwysiadodd y Cyngor y [Cynllun-Argyfwng-Hinsawdd-a-Natur.pdf \(llyw.cymru\)](#) yn dilyn cyfarfod o'r Cabinet ar 8 Mawrth 2022. Uchelgais y cynllun yw "Bydd Cyngor Gwynedd yn garbon sero net ac yn ecolegol gadarnhaol erbyn 2030." Mae "Ymateb i'r argyfwng newid hinsawdd" hefyd yn un o 8 o Flaenoriaethau Gwella y Cyngor o fewn [Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-28 \(llyw.cymru\)](#).
- 1.2 Mae'r Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur (y Cynllun) yn amlinellu sut y byddwn fel Cyngor yn addasu ein ffordd o weithio ac o ddarparu gwasanaethau er mwyn lleihau ein allyriadau carbon a chynyddu capasiti amsugno carbon. Mae'n cynnig enghreifftiau o brosiectau y byddwn yn eu dilyn, eu costau amlinellol a'r amserlen er mwyn cyflawni.
- 1.3 Daeth y Cynllun yn weithredol fis Ebrill 2022 ac felly mae'n amserol i gyflwyno Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur: Adroddiad Blynyddol 2022/23 (Adroddiad Blynyddol) sy'n pwysu a mesur yr hyn a gyflawnwyd yn ystod blwyddyn gyntaf bodolaeth y cynllun. Mae'r Adroddiad Blynyddol i'w weld yn Atodiad 1.
- 1.4 Bydd yr Adroddiad Blynyddol yn cael ei gyflwyno i gyfarfod o'r Cabinet ar 19eg Rhagfyr, felly mae cyfle i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau gynnig unrhyw sylwadau ar gynnwys yr adroddiad i'w hystyried gan y Cabinet.

2. DIWEDDARIAD

- 2.1 Mae'r 'Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur: Adroddiad Blynyddol 2022/23' yn rhoi crynodeb o'r gwaith a gyflawnwyd yn ystod blwyddyn gyntaf bodolaeth y Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur. Isod y mae crynodeb o'r gwaith sydd wedi parhau rhwng Ebrill a Hydref 2023.

2.2 Adeiladau ac Ynni –

Mae ymgynghorwyr wedi eu penodi i'r prosiect Paneli Solar Gwedd 4 ac maent wrthi'n asesu dyluniadau a gosodiadau'r adeiladau, ynghyd â phosibiliadau ar gyfer cysylltu â'r grid cenedlaethol.

Rydym wedi ymchwilio i ddull newydd o bweru goleuadau LED dros y we, ond roedd y costau yn waharddol o ddrud os yn ôl-ffitio adeiladau. Gall fod, er hynny, yn dechnoleg i'w ddefnyddio mewn adeiladau fydd yn cael eu hadeiladu o'r newydd. Mae cynllun busnes wrthi'n cael ei ddatblygu ar hyn o bryd er mwyn adnewyddu goleuadau LED a'u pweru drwy system gwifrau draddodiadol.

Mae cais grant yn cael ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru ar gyfer astudiaeth dichonoldeb i osod pypmiau gwres mewn 3 safle.

2.3 Symud a Thrafnidiaeth -

Fel rhan o'r prosiect Paneli Solar Gwedd 4, mae rhai o'n adeiladau yn cael eu hasesu er mwyn i drydan y paneli solar fwydo pwyntiau gwefru at ddefnydd ein fflyd neu geir staff ac aelodau. Derbyniodd y Pwyllgor Craffu Cymunedau ddiweddiariad o'r sefyllfa er mwyn gosod pwyntiau gwefru at ddefnydd y cyhoedd yn ei gyfarfod ar 5 Hydref 2023 - [Adroddiad Cyflwyno pwyntiau gwefru cyhoeddus ar gyfer cerbydau trydan.pdf \(llyw.cymru\)](#).

Derbyniwyd grant gan Wasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru i gyfrannu tuag at brynu ceir trydan ar gyfer fflyd y Cyngor, ac ar ddiwedd Hydref roedd gennym 17 o gerbydau trydan. Rydym yn aros i 44 yn rhagor o geir a faniau bychain sydd wedi eu harchebu i gyrraedd.

2.4 Hyfforddiant – mae 50 o staff ac aelodau'r Cyngor wedi derbyn hyfforddiant Llythrennedd Carbon, ac mae e-fodiwl hyfforddiant wrthi'n cael ei ddatblygu at ddefnydd holl staff ac aelodau'r Cyngor.

2.5 Cyllid -

Mae ein prosiectau presennol wedi eu cyllido o amrywiol ffynonellau -

Cronfeydd y Cyngor; grantiau gan Lywodraeth Cymru (ee. Gwasanaeth Ynni, Cronfa Trawsnewid Cerbydau Allyriadau Isel Iawn), Partneriaeth Bioamrywiaeth Cymru.

Cronfeydd ychwanegol yr ydym yn ymchwilio iddynt ar gyfer ariannu gwaith i'r dyfodol – Llywodraeth Cymru (Grant Gwres Carbon Isel) Chwaraeon Cymru, Llywodraeth San Steffan (ORCS – gwefru ar y stryd)

2.6 Y Dyfodol / Cam 2 -

Yn y Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur rydym yn nodi y byddwn yn aros i lunio Strategaeth Llifogydd Lleol yn 2023/24 cyn gweld sut mae dod a phrosiectau a thargedau er mwyn lleihau effaith newid hinsawdd i mewn i'r Cynllun. Gan fod y Strategaeth Llifogydd Lleol hefyd yn cael ei thrafod yn y cyfarfod hwn ar 30 Tachwedd byddwn yn adlewyrchu ar y drafodaeth honno wrth symud ymlaen.

Mae ein ffocws ar hyn o bryd yn parhau ar gynllunio a chyllido prosiectau sydd yn mynd i leihau allyriadau carbon y mae'r Cyngor yn gyfrifol amdanynt. Er hynny, mae nifer o'n prosiectau yn cael eu datblygu ar y cyd â phartneriaid allanol, neu yn cyfrannu at leihau allyriadau carbon Gwynedd fel sir – ee. Gosod pwyntiau gwefru cyhoeddus i gerbydau trydan; biniau ailgylchu cyhoeddus; cefnogi ceisiadau grant llwyddiannus Partneriaeth Ogwen, Antur Waunfawr a Siop Griffiths; prosiectau hyrwyddo bioamrywiaeth drwy Partneriaeth Natur Gwynedd.

3. **CAMAU NESAF AC AMSERLEN**

3.1 Yn dilyn trafodaeth yn y Pwyllgor Craffu Cymunedau bydd unrhyw sylwadau sydd gan y Pwyllgor ar yr Adroddiad Blynyddol yn cael eu cyflwyno i sylw'r Cabinet.

3.2 Bydd Cabinet y Cyngor yn ystyried yr Adroddiad Blynyddol yn ei gyfarfod ar 19eg Rhagfyr.

3.3 Os fydd y Cabinet yn cymeradwyo'r adroddiad byddwn yn rhannu cyhoeddusrwydd amdano ac yn annog trigolion Gwynedd